

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SUPLIMENT la SESIZAREA nr. 140g din 17.06.2021

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

Donos Tudor Fiodor, s. Chiștelnița r. Telenești

Referitor la incidența unui drept din Constituție în litigiul dedus judecării în baza căreia s-a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate.

- 1. Articolul 20, Accesul liber la justiție.**
Prevederile art.20 din Constituție consacră: (1) *Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.* (2) *Nici o lege nu poate îngreși accesul la justiție.*
- Din dreptul consacrat de art.20 din Constituție se deduc următoarele principii fundamentale:
  - **Dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești**
  - Dreptul de acces la justiție.
- Pentru a produce ingerința în dreptul consacrat de art.20 din Constituție, este suficientă încălcarea unui principiu fundamental menționat mai sus, nefiind obligatoriu încălcarea ambelor principii evidențiate.
- Prevederile art.70 alin.(7) pct.3) CPP, nu îngreșesc dreptul de a accede la instanță, or în cazul din speță pe rolul CA Bălți se află acțiunea în justiție, fiind pusă în mișcare fără nici un impediment. În acest sens asupra accederii la instanța de judecată nu se va face referire.
- Însă în litigiul dedus judecării principiul de „**satisfacție efectivă**” ce derivă din dreptul consacrat de art.20 din Constituție, atunci acest principiu este afectat prin ingerința produsă de reglementările actuale ale art.70 alin.(7) pct.3) CPP.
- Întru claritatea descrierii ingerinței produse în acest proces judiciar, urmează să evidențiem un înțeles a sintagmei constituționale - „**satisfacție efectivă**”.
- Potrivit DEX.MD, cuvântul „**satisfacție**” semnifică: **1. Sentiment de mulțumire, de plăcere.** ♦ *Ceea ce produce mulțumire; motiv, prilej de a fi satisfăcut.* **2. Act prin care cineva repară o ofensă adusă cuiva; act prin care cineva obține sau dă cuiva ceea ce pretinde, dorește sau i se cuvine.**
- Prin murmare, dreptul consacrat de art.20 din Constituție, nu garantează doar dreptul de adresare în justiție, ci garantează și „**dreptul de satisfacție efectivă**”. Persoana violată în drepturi trebuie să fie mulțumită de rezultatul justiției produse în statul de drept.
- Or în cazul când din partea justiției nu obții sentimentul de mulțumire în urma lucrului instanței, **care ar mai fi rostul să pui în mișcare o acțiune în justiție, să acțiți taxă de stat, etc., când pe de o parte dreptul de a te**

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 288 - 140g/21
" 24 " 06 2021
10:00

adresa există iar dreptul de obținere a interesului urmărit din lucrul justiției nu este satisfăcut.

10. În acest sens, statul asigură prin dreptul consacrat de art.20 din Constituție, „**satisfacția efectivă**” din partea instanței de judecată.
11. În continuare, pentru a obține o „**satisfacție efectivă**” din partea instanței atunci procesul judiciar trebuie să se desfășoare prin aplicarea unei legi calitative.
12. Potrivit art.2 alin.(1) CPC, **Procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod.**
  - 12.1. Astfel, art. 70 alin.(7)pct.3) CPP, face parte din categoria de **alte legi organice** așa cum este prevăzut în art.2 alin(1) CPC.
13. Prin urmare, art.70 alin.(7)pct.3) CPP, este căzut în desuetudine, fiindcă această normă prevede o realitate depășită. Denumirea de „**mandat al biroului de avocați**” nu mai există din 2010 când statul nostru a adoptat legea nr.102 din 28.05.2010 „*pentru modificarea și completarea unor acte legislative*” prin care a abrogat prevederile **art.52 alin.(2)** al Legii nr.1260 din 19.07.2002, „cu privire la avocatură”, care prevedea: „*Împuternicirile avocatului se confirmă prin **mandatul eliberat de către biroul de avocați**. În mandat se indică numărul licenței pentru exercitarea profesiei de avocat și data eliberării acesteia*”, și a adoptat în art.60 alin. (2) al Legii nr.1260 „cu privire la avocatură” următoarele reglementări: „*Împuternicirile avocatului se confirmă prin **mandat**. **Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.***”
14. În acest sens, potrivit încheierii CA Bălți instanța de apel consideră pertinentă prevederea din art.70 alin.(7)pct.3) CPP litigiului cu care a fost investită să-l judece (a se vedea pct.22 din încheierea din 25.05.2021).
15. Prin urmare, care ar fi „**satisfacția efectivă**” garantată de art.20 din Constituție, așteptată de mine în calitate de reclamant din partea CA Bălți, când instanța va aplica în proces termenul de „**mandat al biroului de avocați**” sau sintagma „*sau alt document ce-i confirmă împuternicirile*”, prevederi prevăzute în art.70 alin.(7)pct.3) CPP, care sînt căzute în desuetudine.
16. Oare aş putea obține „**satisfacția efectivă**” când acțiunea în justiție pusă de mine în mișcare se va judeca pe lege căzută în desuetudine.
17. **În acest sens art.70 alin.(7)pct.3) CPP ca lege imperativă căzută în desuetudine, produce o ingerință în dreptul garantat de art.20 din Constituție, în dosarul pendinte la CA Bălți, în cadrul căreia am ridicat excepția de neconstituționalitate, fiindcă satisfacția efectivă așteptată nu va fi de vreme ce în proces va fi aplicate prevederi legale desuete ale căror reglementări derapează de la realitate.**
18. Or potrivit art. 238 alin.(2) din CPC, *Completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încît să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.*

Iar cum a stipulat instanța în Încheierea sa, art.70 alin.(7)pct.3) CPP este aplicabil în cazul dat. În deosebi că obiectul litigiului constituie legalitatea mandatului biroului de avocați eliberat de Vasile Țîbîrnă, în bază căreia pîrîtul a obținut acces la date confidențiale, violînd drepturile fundamentale. Aplicarea legii

într-un proces ține de competența instanței. Instanța este independentă asupra felului privind selectarea legilor aplicabile. Iar o imixtiune în activitate instanței nu poate fi admisă, ba mai mult că potrivit Constituției – hotărârile instanțe de judecată sînt obligatorii.

19. Desuetudinea legii trezește dubii rezonabile cu privire la constituționalitatea sa. Acest fapt necesită controlul de constituționalitate pe cale de excepție. De aceea întru asigurarea drepturilor fundamentale se solicită Curții Constituționale să admită spre examinare în fond prezenta sesizare.
20. O lege căzută în desuetudine contravine totalmente Constituției fără nici o îndoială, fiindcă reglementările sale vechi contravin realității și principiilor oferite de Constituție. În acest sens sînt relevante constatările Curții Constituționale, potrivit căreia: „*Teoria desuetudinii reprezintă o punere în operă a ideii potrivit căreia dreptul trebuie să evolueze odată cu schimbarea realităților sociale. De fapt, valorile prezente ale comunității sunt cele care influențează aplicabilitatea legilor vechi. Așadar, legile căzute în desuetudine nu mai beneficiază de autoritatea conferită inițial de către legislativ, din cauza eșecului lor de a reflecta realitatea socială. De altfel, Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative prevede la articolul 74 alin. (1) lit. e) că actele normative își încetează acțiunea dacă au devenit desuete*” (HCC nr.17 din 04.06.2018 § 23).
21. CEDO a zis în Hotărîrea în cauza Biserica Adevărat Ortodoxă din Moldova și alții vs. Moldova din 27 februarie 2007 (cererea nr.952/03), § 51, potrivit căreia: „*Curtea reamintește că articolul 13 al Convenției cere existența prevederilor în legislația națională care să permită autorităților naționale competente să examineze fondul pretenției adresate în temeiul Convenției și să ofere redresarea corespunzătoare[...]*”.
22. Or o readresare corespunzătoare nu se poate obține cînd în proces se aplică o lege desuetă, fiind afectat în astfel de împrejurări dreptul garantat de art.20 din Constituție.
23. Faptul că art.70 alin.(7)pct.3) este o lege procesual penală, atunci urmează de reținut că acest articol reglementează acțiunile/actele avocatului ce derivă din Legea cu privire la avocatură. Această reglementare nu se aplică asupra actelor procesuale s-au acțiunilor procesuale ale OUP s-au instanța penală, ca să fie judecate în procedură penală, ci se aplică avocatului și actelor emise de el. De aceea și este aplicabilă această lege într-un proces civil, fapt stabilit în art.2 alin.(1) CPC. Ba mai mult că mandatul avocatului este prevăzut și de CPC, iar realitatea acestui document găsit în art.80-81 CPC este diferită de a modul cum este stipulat în art.70 alin.(7)pct.3) CPP.
24. **În concluzie**, prevederile art.70 alin.(7) pct.3) CPP, din motivul efectului desuet, împiedică partea în proces să obțină o „**satisfacție efectivă**” fiindcă nu exprimă fidel realitatea și prin urmare în acest sens produc o ingerință în dreptul garantat de art.20 din Constituție în deosebi principiului - „**satisfacției efective**”. Iar toate se produc în litigiul aflat spre examinare în CA Bălți în dosarul în baza căreia s-a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate.
-
25. Într-o altă ordine de idei mă voi referi la ingerința produsă de art.70 alin.(7)pct.3) CPP, în dreptul consacrat de art.6 pct.1 din Convenție, care garantează că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod **echitabil**.
26. Potrivit DEX.Ro, cuvîntul „**echitabil**” semnifică,- *Întemeiat pe dreptate, pe adevăr; just, drept, nepărtinitor*.
27. Prin urmare, ce fel de adevăr ar putea exista în rezultatul litigiului așteptat, cînd instanța va aplica în proces art.70 alin.(7)pct.3) CPP care este căzut în desuetudine și nu exprimă adevărul. Termenul legal de **mandat al biroului de**

avocați nu este adevărat, fiindcă astăzi prin lege circulă **mandatul avocatului**. Iar litigiul dedus judecății are ca obiect contestarea unui mandat al biroului de avocați.

28. În acest sens prevederile art.70 alin.(7)pct.3) CPP, produc o ingerință în dreptul garantat de art.6 pct.1 din Convenție.

29. Prezentul supliment este parte integrantă a sesizării nr.140g din 17.06.2021, se depune în Curtea Constituțională, un exemplar se expediază prin poștă iar altul prin email la adresa secretariat@constcourt.md.

Autorul sesizării,
Donos Tudor

18 iunie

2021

18 iunie 2021